

Zbog ovoga najčešće djelujemo nepismeno: ije/je

17. OŽUJKA 2013. ANDREA BARAĆ JESTE LI ZNALI

Glas jata označava -ije, je, e, i, a budući kako hrvatski jezik ima različit glas jata, Ljudevit Gaj je u abecedu htio uvrstiti i znak Ě. Međutim, u to doba većina nije htjela prihvatiti njegov prijedlog pa podrugljivo nazvano 'rogato E' nije zaživjelo. No upravo je jata nešto oko čega Hrvati i danas muku muče jer mnogi ne znaju kad upotrijebiti -ije, a kad -je. U nastavku pogledajte što će vam olakšati svladavanje spomenutog problema.

Zahvaljujući hrvatskom jezikoslovcu i leksikografu Ivanu Belostenecu, u latinici se pojavio znak **jata**, ili takozvano 'rogato E' (Ě – ije, je, e, i). Čak je Ljudevit Gaj imao u planu u abecedu uvrstiti **rogato E**, ali se većina s tim nije slagala. Iako naša abeceda ima 30 znakova, umjesto predlaganog 31 znaka, jata je nešto što i danas predstavlja veliki problem brojnim Hrvatima.

Budući da u našem jeziku postoji različit glas jata, problem se pojavi kada u pisanju pojedinih riječi trebamo odabrati -ije ili -je. U razgovoru svatko izgovara onako kako je navikao ili mi je draže, no kad je u pitanju pisanje na književnom hrvatskom jeziku, postoji osnovno pravilo, koje doduše ima brojne izuzetke.

Ako se u riječi nalazi kratki slog, onda se piše -je, a ako je dugi slog tada pišemo -ije. Dok naši istočni susjedi Srbi s tim nemaju problema jer pišu i govore ekavicom, ili oko 60 posto Hrvata koji upotrebljavaju ikavicu, svi kojima je hrvatski književni jezik prijeko potreban paze na greške koje često počine upravo zbog jate.

Kako u situaciji s kratkim i dugim slogovima, kao što je navedeno, postoji previše izuzetaka, preostaje vam naučiti ih napamet, no postoji još jedna zamka. Naš jezik sadrži riječi u kojima je ispravno korištenje -ije i -je, no u tom slučaju riječi mijenjaju svoje značenje, što opet dovodi do zabune.

Slijedi nekoliko primjera u čijem se pisanju najčešće griješi:

- *redosljed*
- *promijeniti, ali promjena*
- *riješiti, ali rješenje*
- *zvijezda, ali zvjezdica*
- *dijete, ali djeca*
- *bijesno, ali bjesnoća*

izvor: <https://srednja.hr/jeste-li-znali/zbog-ovoga-najcesce-djelujemo-nepismeno-ijeje/>